

Og isbådene sejler!

Isbådene lokker nysgerrige med ud på isen

Isen har altid opildnet til hittepå-somhed hos øboerne. Isbåde er blot én af mange løsninger for at krydse det stivnede hav. I gamle dage af praktiske årsager – i dag for sjov.

På Strynø har man en vaskeægte isbåds-klub. Medlemmerne har siden august været i gang med at bygge isbåde – og det er en alvorlig sag! Der er blevet diskuteret udformning og sejlrig, og ikke mindst er der blevet bygget flere forskellige typer af isbåde hen over efteråret. Alene indkøb af de helt rigtige meder, har været et hedt samtaleemne.

Så det var med spænding, at man i Strynø Isbådsklub iagttog vejrprofeternes forudsigelser og den blå linies dyk i vejr-

prognoserne i januar og februar. Ifølge det gamle – langelandske – mundheld siges det at „kan isen bære en krage, så kan den bære en Strynbo“. Og endelig blev isen på øens vestside da også gangbar mellem Strynø og Strynø Kalv. Her er der temmelig lavvandet, hvorfor isen hurtigere bliver tyk nok til at bære – og er den det så alligevel ikke, så er der ikke dybere, end at man blot får kolde fødder...

En iskold og dejligt blæsende weekend sidst i januar, blev der afholdt Strynø-mesterskaber i isbåds-sejlads. Der blev konkurreret i fart og manøvreduktighed og ikke mindst også i vovemod. Adskillige tilskuere blev lokket ned til Møllen godt påklædte og med fyldte

termokander. Det blev lidt af et tilløbsstykke, og man kunne jo altid tage sig en skøjtetur for at holde varmen. Isbådene blæste af sted i imponerende fart – der blev målt op til 62 km/timen på nogle af strækningerne.

Foreningens vandrepokal blev uddelt og gik denne sæson til Torsten, som både har den største og den mest robuste isbåd – og den, der lavede det største hul i isen. Nu går is-sæsonen på hæld, men isbådsforeningen ligger ikke i dvale blot fordi det er tøvejr. Nu er det tid til at reparere på grejet, tage ved lære af kræfterne, der kom i spil, udveksle idéer og erfaringer og udvikle modellerne indtil næste vinter byder på blanke, glatte isoverflader.

Formandens side

Har finansieringsudvalget forstand på færgedrift og småøer?

Kommentar af Dorthe Winther

I forbindelse med vedtagelse af forliget om udligningsreformen, hvor man blev enige om at forøge tilskuddet til kommuner med øer med i alt 15 mio. kr., forudsættes det også, at der skal ske en modernisering af fordelingsnøglen for tilskuddet til driften af færgeruterne – det såkaldte §20-tilskud, der gives som et generelt bloktilskud til kommunerne. §20 tilskuddet er i 2013 på 89,7 mil. kr. og er begrundet i de særlige ø-udgifter, herunder færgedriften, som kommunerne antages at måtte have. Det nuværende statslige tilskud er sammensat af en driftsstøttedel, et særtilskuds-element og en investeringsstøttedel, der skal dække afskrivninger på færger og færgelejer.

Finansieringsudvalget udarbejder forslag til ny fordelingsnøgle

Finansieringsudvalget er et udvalg under Økonomi- og Indenrigsministeriet. Det er udvalgets generelle opgave at vurdere kommunernes og regionernes finansieringsbehov, og hvordan finansieringssystemet bør udformes i fremtiden. KL, Danske Regioner, Finansministeriet, Social- og Integrationsministeriet, Skatteministeriet og Undervisningsministeriet er bl.a. repræsenteret i udvalget, og det er ikke muligt – for f.eks. Ø-sammenslutningen – at komme med indspark til dets arbejde.

Finansieringsudvalget er blevet bedt om at lave et moderniseret grundlag for tilskuddets driftsstøttedel samt evt. særtilskud, og man skal se på, om der kan anvendes objektive kriterier for tilskudsordningen.

Spørgeskema om ø-betingede merudgifter

I forbindelse med udvalgets arbejde har man udsendt et spørgeskema til de 19 ø-kommuner, der modtager §20-tilskuddet.

Formålet med spørgeskemaet er at undersøge hvilke ø-betingede udgifter, kommunerne har. Med merudgifter forstås den fordyrelse af serviceydelser på en ø, som ø-kommunerne har, i forhold til udgifterne i forbindelse med frembringelse af tilsvarende serviceydelser på fastlandet. Eller sagt på en anden måde: De driftsudgifter, som kommunen ikke skulle

afholde, hvis øen havde været landfast med den øvrige del af kommunen.

I spørgeskemaet ønsker man oplysninger om merudgifter til færgedriften, havnedriften, kommunale veje, ældre og handicappede, øvrige udgifter på det sociale område, folkeskolen, befordring af grundskoleelever, dagtilbud til børn og unge (bl.a. børnepasning), øvrige udgifter vedr. børn på det sociale område (f.eks. børnetandpleje og sundhedsplejerske), øvrige merudgifter til undervisning og kultur (f.eks. aftenskole), merudgifter på det tekniske område (f.eks. brandvæsen) og administrationsudgifter. Der ud over ønskes nogle statistiske data om bl.a. befolknings-sammensætning, elever i grundskolen, dagtilbud mm.

Det er jo ganske spændende, hvad vores kommuner svarer på dette. Kommunerne skulle svare senest den 14. februar, så mon ikke bare ø-udvalg eller andre kan bede om aktindsigt i denne besvarelse?

En politisk beslutning

Og så til svaret på overskriften i denne her kommentar: Har Finansieringsudvalget forstand på færgedrift og småøer? Tja, hvis man skærer ind til benet, har de nok ikke særlig meget forstand på hverken færgedrift eller livet på de danske småøer, men er nogle af de tunge regnedrenge med forstand på store tal.

Som jeg ser det, er et af problemerne med denne her analyse, at den pulje, der egentlig i begyndelsen var en pulje tiltænkt færgedrift (drift + investeringer – og så de særtilskud, som 6 kommuner 'tilkæmpede' sig i slutningen af 90'erne), pludselig bliver gjort til en pulje, hvor alle 'merudgifter', som kommunerne har til deres øer, bliver inddraget.

Man kan – hvis man er i lidt sort humør – forestille sig en fordelingsnøgle, som giver en kommune med en ø, der har behov for flere færgeafgange, et større generelt tilskud, men at kommunen ud fra sin opgørelse i spørgeskemaet vælger at sige, at det ekstra beløb bare dækker over omkostninger man allerede har, så der er ikke plads til ekstra færgeafgange. Men forhåbentlig bliver mine 'sorte' tanker gjort til skamme.

Finansudvalget offentliggør sin rapport på Økonomi og Indenrigsministeriets hjemmeside omkring den 1. april. Herefter skal politikerne beslutte, om man vil bakke op om Finansieringsudvalgets forslag til en ny fordelingsnøgle, eller om der skal ændringer til. Så det er her, vi skal på banen. Spændende bliver det i al fald – det kan godt blive et 'hedt forår'.

Endnu en arbejdsgruppe om færgedrift

I Trafikaftalen fra juni 2012 mellem Regeringen, Enhedslisten og Dansk Folkeparti om 'Taktstedsættelser og investeringer i forbedring af den kollektive trafik' fremgår det, at „parterne er enige om, at der gennemføres en analyse af de fremtidige investeringer til færgedriften til småøerne, herunder standardisering“. Denne analyse skal gennemføres af en arbejdsgruppe, hvor både Småøernes Færgeselskaber og Ø-sammenslutningen er medlemmer. Kommissoriet er at udarbejde en status over, hvorledes det gik med de 260 mil. kr., som Folketinget ydede til færgebyggeri i perioden 2008-2010, at belyse alder og forventet levetid for de nuværende færger, samt undersøge mulighederne for standardisering i forbindelse med nye havnefaciliteter. Der kunne f.eks. være tale om lejer, således at færger kan lægge til flere steder, og denne viden kan udnyttes f.eks. ved anskaffelse af reservefærger.

Ministerens rådgivende udvalg

Minister for By, Bolig og Landdistrikter Carsten Hansen har redefineret sit rådgivende udvalg på landdistriktsområdet og givet det et mere vækstorienteret fokus. Det afspejlede sig også på det første møde i år, hvor adm. direktør Jens Klarskov, Dansk Erhverv, gav sit bud på, hvordan der kan skabes beskæftigelse i landdistrikterne.

Hans udgangspunkt var, at det er svært at skabe nye virksomheder i landdistrikterne, med mindre de tager udgangspunkt i de stedbundne kvaliteter (så kan de jo heller ikke flyttes igen). Efter hans mening skal man satse på turisme og oplevelse og på at fastholde de virksomheder, der allerede er herude. Desuden skal der satses på at skabe flere beskæf-

Gør som regentparret: bliv ø-hopper!

Dronning Margrethe og Prins Henrik tager hvert år på sommertogt med Kongeskibet Dannebrog rundt i det ganske land.

Regentparret har gennem de sidste 5-6 år gjort det til en tradition, at de på deres sommertogter besøger en eller flere danske småøer for at møde øboere og få noget at vide om deres liv og deres ø. Mange øer har allerede haft kongeligt besøg, og i år er det så Orø og Aarøs tur. Regentparret starter deres sommertogt på Orø den 3. juni og allerede 3 dage efter – den 6. juni – er det Aarø, der får besøg. Desuden skal Regentparret overvære åbningen af Anholt Vindmøllepark. Det er dejligt, at vores regentpar på denne måde er med til at sætte fokus på småøerne.

dw

Kongeskibet Dannebrog på togt mellem småøerne

Bliv støttemedlem af Sammenslutningen af Danske Småøer

Interesserer du dig for de danske øer? Så tegn et støttemedlemskab og modtag Ø-Posten på din adresse. Det koster blot 150,- kr. om året. Kontakt sekretariatet på sekretariatet@danske-smaaer.dk, hvis det har interesse! Du kan også tilmelde dig nyhedsbrevet fra De Danske Småøer og se flere ø-nyheder på www.danske-smaaer.dk.

Generalforsamling i Ø-sammenslutningen i 2013

Årets generalforsamling i Sammenslutningen af Danske Småøer afholdes på Orø i weekenden den 1.-2. juni. Selve generalforsamlingen foregår lørdag eftermiddag, og her er alle øboere velkomne. Værtsøen sørger dog kun for indkvartering af max. 2 repræsentanter fra hver ø. Der udsendes invitationer til ø-repræsentanterne i starten af april. Indkomne forslag til generalforsamlingen skal være bestyrelsen i hænde senest den 17. maj.

Visionsmøde på Bjørnø

I starten af det nye år mødtes bestyrelsen i Sammenslutningen af Danske Småøer i en weekend. Bjørnø i vinterklæder lagde ø til et kombineret bestyrelses- og visionsmøde. Der blev bl.a. diskuteret National Ø-politik og Ø-sammenslutningens deltagelse i Folkemødet på Bornholm til juni.

ls

tigede, altså folk som bor 'derude', men pendler på arbejde. Men øget bosætning kræver 'attraktive levevilkår', således at der etableres vilkår for 'det gode liv' anno 2013.

Og det er jo lige det, vores LAG-midler hjælper til med – både det med erhverv, beskæftigelse og attraktive levevilkår –, hvilket også blev nævnt adskillige gange på mødet med ministeren, så lad os håbe, Carsten Hansen hørte godt efter og har mod og mandshjerte nok til at stå fast i de kommende forhandlinger med sine ministerkolleger, når landdistriktsmidlerne skal prioriteres.

dw

Ø-støtte midler – anden runde i 2012

Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter uddeler støtte til projekter, der på forskellig vis bidrager til fastholdelsen af den fastboende befolkning på de 27 danske småøer, herunder særligt gennem skabelse og bevarelse af arbejdspladser på øerne.

Ø-støtte midlerne uddeles to gange om året. Ansøgningsfrist til første runde i 2013 er den 15. marts 2013. Ansøgningsfrister, vejledning, ansøgningsskema mm. vedr. ø-støtten findes via linket <http://livogland.dk/mini-steriets-egne-puljer-stoetteordninger/landdistriktspuljen-oe-stoette/oe-stoette>

MINISTERIET FOR
BY, BOLIG OG
LANDDISTRIKTER

Projekter på de små øer, der har modtaget tilsagn om Ø-støtte ved Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter i anden runde af 2012:

Projektstiller	Projektitel	Tilsagn
Strynø Købmandsforretning	Butiksforbedringer	96.000
Fejøl Møllelaug	Færdiggørelse af Fejøl Mølle, fasen Maskineri	200.000
Tunøl Flugtskyttelaug	Indkøb af materiel	55.000
Den Helbredende Have på Fejøl	Tilplantning af Den Helbredende Have på Fejøl	60.000
Endelave Idrætsforening	Foretagsomhedsfestival på Endelave	74.875
Småøernes Aktionsgruppe	Business to Business – Forretningsudvikling og Faktaboks beskæftigelse i ø-virksomheder	250.000
Agersøl Købmand ApS	Solenergi på butikken – en mere attraktiv købmandsforretning på Agersøl	72.500
Sammenslutningen af Danske Småøer	27 småøer med store oplevelser: Etablering af en ø-turismeambassadør	750.000
Fejølforeningen	Projekt Dybvig Havn	300.000
Havnehøkeren, Femøl	Modernisering og energioptimering	44.000
Privat ansøger, Omøl	Fremstilling af rapsolie til spisebrug	200.000 (lån)
Femøl Kro og Kursuscenter	Renovering af mødesal	114.000 (lån)
Privat ansøger, Anholt	Værksted/produktionshal	250.000 (lån)
Havnehøkeren, Femøl	Bedre rammer for sejlere og andre gæster	102.888 (lån)

Så er småøerne synlige på cykelkortet!

På dansk cyklistforbunds hjemmeside for cykelruter www.cyclistic.dk har småøerne nu på fået hver sin informations-boks med oplysninger om øen, link til hjemmeside og færgeplan. På nuværende tidspunkt skal man zoome en smule ind og vælge kategorien 'Småøer' under emnet 'byliv og steder'. På længere sigt er det meningen, at info-boksene med småøer vises automatisk i et givent område, så de fungerer som inspiration.

Går man ind under 'officielle ture', og vælger 'Danske Småøer' findes der her forslag til cykelruter på småøerne – inklusiv en beskrivelse af turen. Klik ind og læs om din egen eller en af de andre småøer. Vi hører meget gerne din mening. Det er naturligvis kun forslag til cykelruter vi har lavet, men synes du vi er helt på afveje, må du meget gerne gøre os opmærksom på det hurtigst muligt. Send kommentarer til Marie på mc@danske-smaaoer.dk eller til Lise på ls@danske-smaaoer.dk

ls

Udsigt over Mandø og Vadehavet

Ikke så meget snak

Ellen af Mandø forlader kød-gryderne i Mandøcenteret...

Efter 11 år på posten som bestyrer af Mandøcenteret har Ellen besluttet at trække sig lidt ned og tage hul på sin velfortjente nye tilværelse som pensionist, og også lidt som brugsuddeler!

Hendes imødekommenhed og omsorg for gæsterne er unik, og hendes slagfærdige kommentarer rammer præcist og hjerteligt, og får sat tingene i det rette perspektiv uden så meget omsvøb. Hun er den samme i selskab med Dronning Margrethe og Prins Henrik, som hun er med Jørgen Hattemager.

Autentisk og med en ro og en sjælden evne til at hvile i sig selv, uanset hvor meget det koger omkring hende. Hun kommer derhen, hvor hun ønsker det! Uden så meget snak.

Vores fødevareminister var på besøg på Mandø med sine EU kolleger sidste og blev beværtet på Mandøcenteret. Ind kommer de mange gæster, og Ellen går på sædvanlig vis ind og viser til rette og hygger om sine gæster på sit bedste engelsk. Pludselig er der én, der taler dansk, og Ellen udtrykker spontant glæden ved ikke at skulle stå alene med den engelske

kommunikation. Den dansktalende gæst præsenterer sig som: „Mette Gjerskov, din fødevareminister“, og får svaret: „Ja, og a hedder Ellen“, hvorefter hun ufortrødent og aldeles uimponeret fortsætter, hvor hun slap.

Tilsvarende var en russisk delegation af turoperatører på besøg. Menuen var god vestjysk kost med bl. a. sild, baks-kuld, snaps og Mandøl. Da bakskulden skulle fortæres, stod bekymringen om, hvordan man med kniv og gaffel skulle angribe en bakskul, tydeligt malet i ansigterne omkring bordet. Ellen satte resolut ind, tog en bakskul mellem hænderne og med de bare næver vristede hun kødet af, puttede det i munden og spiste det. „You just do like this“. Så gik der hul på snakken og de fine gæster råhyggede sig, og fik en god oplevelse med sig hjem, som forhåbentlig på sigt vil styrke turismen også på Mandø.

Sådan er Ellen. Uden så meget snak!

Ny bestyrer

John Klepke tiltræder som bestyrer efter Ellen. Han er uddannet kok og har en lang erfaring fra restaurationsbranchen. Han glæder sig til at tage fat på de mange udfordringer i centeret og til sammen

med Jette at dyrke fællesskabet i det lille samfund.

På bestyrelsens vegne er det mig en stor glæde at udtrykke en stor tak til Ellen for hendes imponerende indsats gennem de seneste 11 år i Mandøcenteret og byde John og Jette hjertelig velkommen til Mandø og Mandøcenteret.

Ivan Lauridsen

Sæt X allerede nu

Efterårets repræsentantskabsmøde i Ø-sammenslutningen vil blive afholdt den 1.-3- november 2013.

Sammenslutningens mål?

Sammenslutningen af Danske Småøers (SaDS) bestyrelse inviterede i februar 2013 til udveksling af idéer om SaDS' målsætningsprogram.

Det seneste målsætningsprogram er udarbejdet i 1997. Bestyrelsen har, som formanden Dorthé Winter udtrykte det på seminaret „Behov for at få det set efter i sømmene og om nødvendigt forny indholdet på nogle områder“.

14 medlemsøer havde ladet sig repræsentere ved det velplanlagte seminar, hvor Femø Kro og Kursuscenter lagde gode rammer til – det gjaldt både arbejds- og krolokaler, værelser og mad!

Jens Clausager, der er en „langtidsholdbar“ ven af øerne og af SaDS tog sig af mødeledelsen sammen med formanden. Deltagerne blev „kastet“ ind i arbejdet på seminaret og udviklede i mindre grupper idéer og forslag. Det gjaldt mål og initiativer på temaområder, som ø-repræsentanterne udvalgte og prioriterede.

Efter et døgn arbejde kunne ø-repræsentanterne aflevere et arbejdsblad, som nu viderebehandles af Dorthé Winter, næstformand Eva Therkelsen, Jens Clausager og Lise Thillemann Sørensen.

Resultatet af dette arbejde høres hos deltagerne, hvorefter SaDS' bestyrelse får

det til behandling med henblik på forelæggelse på årets generalforsamling på Omø.

Deltagerne tog fra Femø med en fælles fornemmelse af, at SaDS kan sætte sig nogle nye og inspirerende mål for fremtiden og til gavn for medlemsøerne.

Læs mere om idéerne, der kom frem, nedenfor.

Seminaret viste endnu engang, at det er godt for øerne at udveksle idéer, og at bestyrelsen og sekretariatet er gode til at give rammerne.

Jan Bendix, Venø

Nye fokusområder for SaDS

Femø-seminaret i februar tog udgangspunkt i SaDS' formål, som er beskrevet i vedtægterne.

Deltagerne pegede på mål og arbejdsopgaver inden for fire arbejdsområder. Nedenfor er et udpluk fra de indspil, som bestyrelsen fik at arbejde videre med.

Internationale forhold

Rammevilkår for småøerne fastlægges ikke længere alene af nationalstater, derfor har et samarbejde med og idéudvikling mellem småøer i EU en stadig større betydning i forbindelse med lovgivningen. Seminardeltagerne anbefaler en tydeliggørelse af det i et kommende målsætningsprogram.

Samfundet

SaDS har fortsat som en af sine væsentlige mål at fremme forståelsen for de særlige vilkår, som skaber rammer for levedygtige samfund på småøerne. Seminardeltagerne peger på, at hensynet til forskellighederne mellem øerne, demografi, pendlermuligheder, infrastruktur og lignende tydeliggøres og bearbejdes i SaDS sammenhæng.

Medlemskoordinering

SaDS kan og bør fortsat medvirke til at opbygge og udveksle viden om metoder og fremgangsmåder, der styrker både økonomisk og socialt. Femø-seminaret understreger SaDS' rolle i forbindelse med fastholdelse af basisvilkår for livet på småøerne. Her fremsættes målsætninger på social-, sundhed-, kultur-, og under-

visningsområderne og naturligvis også transport og øvrige serviceområder.

Den enkelte ø

SaDS kan og bør servicere beboerforeningerne med viden og erfaring fra ø-arbejde som SaDS af øerne opsamler. Seminardeltagerne foreslår skærpede mål for brug af netværk og for øernes egne bidrag til vidensudveksling.

Femø-holdet efterlader bestyrelsen med „noget af en udfordring“. Mange forslag til mål og indsatser skal vurderes og prioriteres. Generalforsamlingsdeltagerne i juni kan se frem til en spændende debat om SaDS' udviklingsveje.

Jan Bendix, Venø

Ingelise Bisted

FAKTABOKS

Sammenslutningen af Danske Småøers Formål, jf. vedtægternes §2, stk. 2:

- 1) at intensivere den indbyrdes kontakt imellem medlemsøernes befolkninger og inspirere til nytænkning, udveksling af erfaringer m.v.
- 2) at skabe og udbygge kontakter til private og offentlige institutioner til gavn for medlemsøerne.
- 3) at fremme tilflytning til øerne for derved at opretholde en fastboende befolkning og bevare småøerne som helårsbeboede og økonomisk bæredygtige lokalsamfund.
- 4) at arbejde aktivt for erhvervsfremmende foranstaltninger og drive oplysningsvirksomhed, som kan skabe forståelse for medlemsøernes situation, deres kvaliteter, fortrin og behov.
- 5) at medvirke til oprettelse af selvstændige institutioner, der lokalt skal arbejde for at fremme udviklingen på medlemsøerne.

Nej til „ego“ og ”laden stå til“ – Ja til „fællesskab“ og „ildsjæls-ø“!

Målsætningsseminaret på Femø i februar var først og fremmest hårdt arbejde for de ca. 20 deltagere.

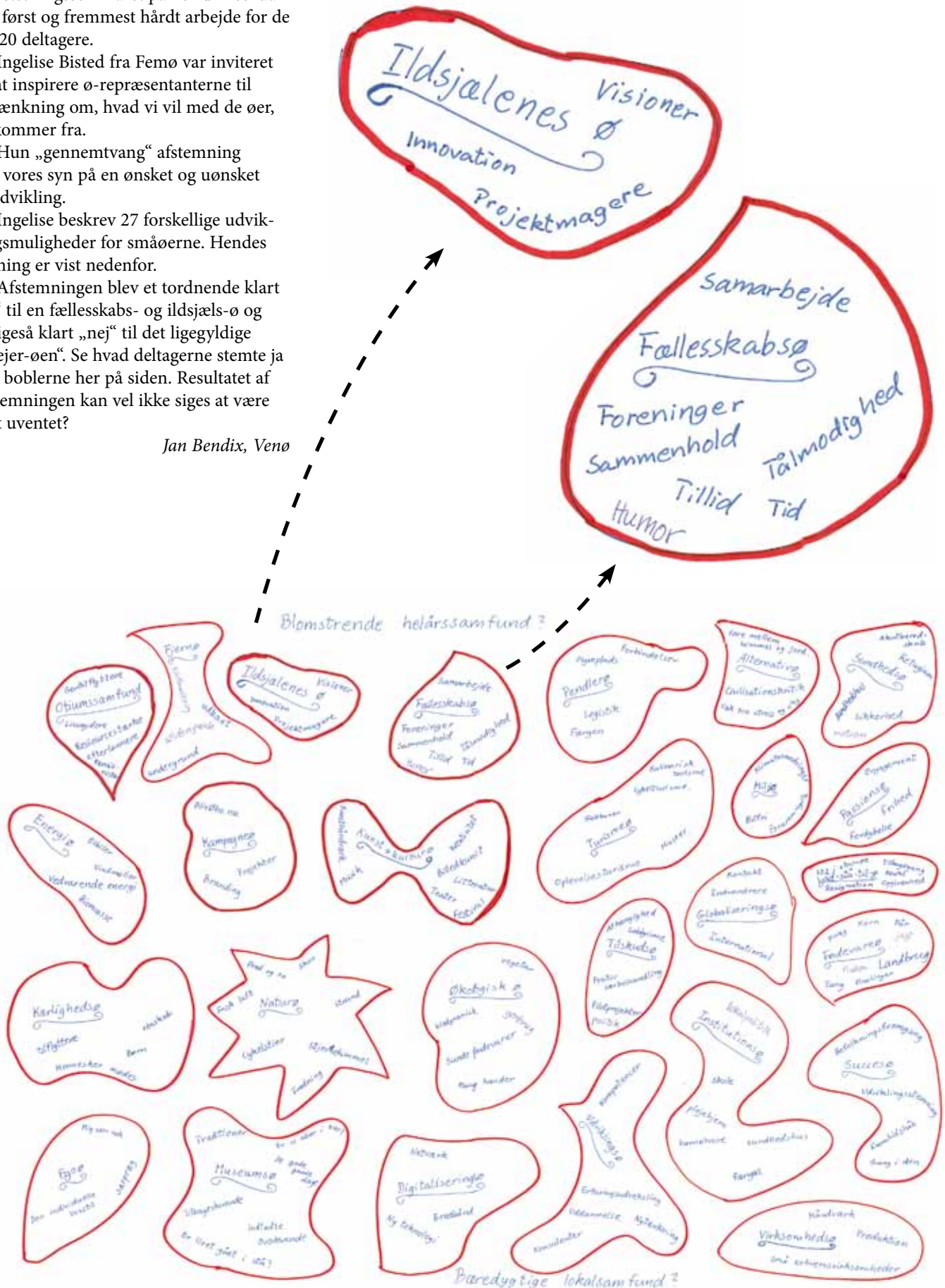
Ingelise Bisted fra Femø var inviteret til at inspirere ø-repræsentanterne til nytænkning om, hvad vi vil med de øer, vi kommer fra.

Hun „gennemtvang“ afstemning om vores syn på en ønsket og uønsket ø-udvikling.

Ingelise beskrev 27 forskellige udviklingsmuligheder for småøerne. Hendes tegning er vist nedenfor.

Afstemningen blev et tordnende klart „ja“ til en fællesskabs- og ildsjæls-ø og et ligeså klart „nej“ til det ligegyldige „plejer-øen“. Se hvad deltagerne stemte ja til i boblerne her på siden. Resultatet af afstemningen kan vel ikke siges at være helt uventet?

Jan Bendix, Venø

Kig forbi Småøerne til Folkemødet på Bornholm

Folkemødet i Allinge på Bornholm i 2012

Sammenslutningen af Danske Småøer vil være til stede med sin egen stand på Folkemødet 2013, der afholdes i dagene fra den 13. til den 16. juni i Allinge på Bornholm. Det er 3. gang denne politiske festival afholdes, og det forventes, at der i år vil komme endnu flere end de 32.000, der sidste år gæstede Folkemødet.

Ideen bag Folkemødet er at skabe en ramme for møder mellem beslutningstagerne på alle de politiske niveauer, interesseorganisationer og 'folket'. Alle Folkemødets arrangementer er åbne og gratis.

Sammenslutningen af Danske Småøer deltager i Folkemødet med det

formål at få politikerne i tale, at synliggøre småøerne og skabe relationer til omverdenen. Der vil blive arrangeret debatmøder mellem politikere, øboere, Ø-sammenslutningen og interesserede tilhørere. Det vil være emner, der direkte relaterer sig til livet på småøerne, såvel som emner med lidt bredere problemstillinger, der relaterer sig til landdistrikterne som sådan. Arrangementerne vil indgå i Folkemødets program, se mere på www.folkemødet.dk, hvor programmet opdateres løbende.

Ø-sammenslutningens telt finder du på pladsen ved Allinge Røgeri. Kig forbi, deltag i debatterne og giv dit besyv med om småøerne.

ls

Indsamling af ø-materiale!

Via vores stand på Folkemødet vil vi informere om småøerne. Vi har derfor brug for materiale fra alle småøerne. Sekretariatet modtager meget gerne brochurer, foldere eller lign., men også gerne småø-produkter, som kan blive udstillet i standen og være med til at synliggøre småøerne. Kontakt sekretariatsleder Lise Sørensen på ls@danske-smaaoer.dk eller tlf. 62 51 39 93.

Aktionsgruppen vil bruge årsmøde til at diskutere ny strategi

Hvad skal vi satse på? Hvilke projekter skal vi prioritere? Hvilke effekter og virkninger vil vi opnå?

Sådan lyder nogle af spørgsmålene, når Småøernes Aktionsgruppe lægger op til debat på foreningens årsmøde den 6.-7. april.

I 2014 begynder en ny periode med

LAG-midler, og forhåbentlig er vi også med i den periode. Derfor skal vi nu til at udforme en ny strategi, som udpeger hvilken udvikling og hvilke typer projekter, vi ønsker på småøerne.

Det er baggrunden for, at aktionsgruppen tager fat på en debat om 'Ø-strategi 2014-2020': Vil vi satse hårdt på erhverv,

turisme og virksomheder? Eller skal der også være midler til kultur, natur, service og levevilkår? Og hvilke krav skal vi stille til projekternes indhold og kvalitet?

Den diskussion er afgørende for småøernes muligheder i den nye periode. Strategien skal godkendes af ministeriet, og den er det værktøj bestyrelsen og koordinatoren bruger, når man fordeler støttekrone og tilrettelægger foreningens aktiviteter.

Til at starte debatten giver to gæster deres forskellige bud på en god ø-strategi. Det er Annette Aagaard Thuesen fra Center for Landdistriktsforskning og Dorthe Winther fra Sammenslutningen af Danske Småøer.

Årsmødet indeholder også et besøg på Årø, hvor debatten om projekter og strategi fortsætter.

Ellers finder årsmødet sted på Højskolen Østersøen i Aabenraa. Læs mere i annoncen her i bladet og på foreningens hjemmeside www.aktionsgruppe.dk

mp

Spørgeskema til småøernes gæster

Mange turister besøger hvert år de danske småøer. Men hvem er disse turister, hvad får de tiden til at gå med og hvor tilfredse er de egentlig med deres småø-ferie? Disse spørgsmål med flere, ønsker vi at få svar på, så der kan skabes endnu bedre ferieoplevelser på de danske småøer.

Derfor laver vi i foråret et spørgeskema, som vi håber at kunne udlevere til så mange gæster på småøerne som muligt. Spørgeskemaet vil være udformet på dansk og engelsk. Vi håber på denne vis at få indsamlet en masse information, som kan være til hjælp i den fremadrettede udvikling med turismen på småøerne.

LS

Sejerø afholder Ø-lympiade den 21.-23. juni 2013

Ø-lympiaden er en traditionsrig sportsbegivenhed, som afholdes på skift mellem småøerne i en sommerweekend. Det er en god oplevelse, der giver mange venskaber på tværs af øerne.

Af de mere traditionelle sportsgrene byder Ø-lympiaden på håndbold, 7-mands fodbold, petanque og volleyball. Men ikke mindst „Spil uden grænser“, hvor to personer fra hver ø deltager i værtsøens påfund er med til at få grinene frem hos de udøvende såvel som tilskuerne.

I år er det Sejerø, der arrangerer. Vi vil i den forbindelse opfordre flere øer til at komme på banen. Vi savner engagement fra øerne – hjælp os med at holde denne gode tradition i gang!

Weekendens program er i grove træk,

„Spil uden grænser“ på Sejerø i 2008

at deltagerne ankommer fredag eftermiddag, opsætter telt, deltager i fælles spisning og festivitas om aftenen. Lørdag går det efter den fælles morgenmad løs på sportsarenaen, hvor der dystes på kryds og tværs hele dagen. Kan man som ø

ikke stille med et helt hold, så er det ikke noget problem. Fusionerende ø-hold er en del af oplevelsen. Lørdag eftermiddag afholdes de omtalte „spil uden grænser“, hvis indhold i år endnu er en overraskelse. Tidligere har bl.a. sumobrydning og roekastning været på plakaten. Dagen afsluttes med festmiddag, levende musik og præmieoverrækkelse og lidt 'gas' fra ø til ø. Søndag er der fælles morgenmad og mulighed for at smøre madpakker før afrejsen.

Det koster 350 kr. pr voksen (børn under 14 ½ pris) at deltage i Ø-lympiaden. Dette inkluderer deltagelse i arrangementet og forplejning. Overnatning foregår i eget telt.

Vi du vide mere, så ring til

Lone Nielsen, Sejerø, Tlf. 5959 0245

Ø-hop i forskellige udgaver

Ø-hop er en god idé, som kan varieres i det uendelige. Måske kan nedenstående virke som inspiration for andre af småøerne?

Sammenslutningen af Danske Småøer hører gerne om nye tiltag. Skriv til Lise Sørensen, ls@danske-smaaoer.dk

Ø-hop til tre sydfynske småøer

„Øhavsporten“, der blev startet i 2011 af Nicolai Birkedal og Jens Madsen, ligger få hundrede meter fra færgerne til Bjørnø, Lyø og Avernakø. I et samarbejde med overnatnings- og spisesteder på de tre småøer, har „Øhavsporten“ udviklet et nyt tilbud: en uges teltferie med et ø-hop til Bjørnø, Lyø og Avernakø.

I dette ø-hop oplever man tre småøer på syv dage. Øerne ligger tæt på hinanden, men er alligevel meget forskellige, naturmæssigt og kulturelt.

Tæt på øernes mangfoldighed

Ø-hoppet starter og slutter i Faaborg og har to overnatninger på hver af de tre småøer. På alle øerne inviteres til historieaftener, hvor lokale øboere fortæller om livet på øen i fortid og nutid. Der arrangeres også en tur rundt på øen med en lokal guide. Og så er der naturligvis også plads til, at deltagerne kan gå rundt på egen hånd, bade, snorkle og fiske i noget af Danmarks bedste fiskevand.

„Styrken i vores koncept er, at vi bruger de faciliteter, som i forvejen findes

på de tre småøer. De lokale beboere og spisesteder er værter for vores gæster undervejs – og man får muligheden for at komme helt tæt på det liv, der leves på øerne. Og så skal man ikke glemme, at denne nye ferieform vil lægge den største del af omsætningen ude på de tre småøer“ fortæller Nicolai Birkedal.

Grænseoverskridende ø-hop

Mandø indgår ligeledes i et syv-dages ø-hop tilbud, dog med nogle lidt større

naboøer. Her kan man på tværs af grænserne opleve fem af Vadehavets øer i Danmark og Tyskland: Mandø, Fanø, Rømø, Föhr og Amrum. Det dansk-tyske cykel-øhop, lanceres den 30. marts 2013. Ø-hoppet arrangeres i et samarbejde mellem Sydvestjysk Udviklingsforum og Nordsee Reisen.

LS

Ø-hop til Bjørnø, Lyø og Avernakø

„Øhavsporten“ tilbyder ø-hop-tur fire gange i perioden 7. juli til 10. august. Prisen er 1.895 kr. for voksne og 1.295 kr. for børn for alle syv dage. Transport med færger og drikkevarer betales individuelt og er ikke med i prisen.

Øhavsporten i Faaborg er en lokal virksomhed med fokus på oplevelser og friluftaktiviteter på Sydfyn og i Det Sydfynske Øhav, hvor man kan leje cykler, motorbåde og kajaker mv. Øhavsporten arrangerer også kurser i snorkling, sejlad med havkajak og klatring i trækrønerne på Sydfyn mv. Her ud over tilbyder Øhavsporten et ø-hop til Bjørnø, Lyø og Avernakø. I butikken kan man købe friluftsudstyr og specialiteter fra Sydfyn og Det Sydfynske Øhav.

Telefon: 20 67 19 05 / 25 82 34 87

Mail: ohavsporten@ohavsporten.dk

Web: www.ohavsporten.dk

Småøer på messer

Det er flot, at aktive øboere er til stede på de forskellige messer og markeder rundt om i landet. Alene i februar var småøerne synlige på to af de store messer.

Ø-ferie for alle

Småøerne Fur, Orø og Strynø var hver i sær repræsenteret på messen „Ferie for

Alle“ i Herning, som blev afholdt i week-enden den 22.-24. februar 2013. Messen blev besøgt af ca. 55.000 mennesker – potentielle feriegæster til småøerne.

Fødevarer fra småøerne

Med produkter fra Skarø, Fejø, Avernakø, Årø, Strynø og Fur samt en

økologisk smagestand fra Småøernes Fødevarerenetværk viste småøerne flaget på Bella Centrets store fødevareresmesse „Copenhagen Food Fair“ i dagene 24.-27. februar. Messen bød på et væld af smagsoplevelser og deriblandt også et møde med småøernes fine fødevarer.

ls

Ø-mærke: En salgsgimmick eller en ideologi?

EU har i øjeblikket fokus på en kvalitetspolitik for landbrugsprodukter. Lige nu handler det om mærkning af fødevarer fra særlige geografiske egne, eksempelvis en beskyttelse af fødevarer fra bjergegne.

Der findes i EU allerede en række regler for beskyttelsen af fødevarers betegnelser, som tager udgangspunkt i etablerede, regionale traditioner.

I fødevestyrelsen i Danmark undersøger man lige nu det hensigtsmæssige i udtrykket „produkt fra ølandbrug“. Hvad skal det handle om, for at det reelt styrker muligheden for fødevarerproduktion på en ø?

Småøerne er foran

Småøernes fødevarerproducenter går foran i denne proces. Småøernes Fødevarerenetværk fik allerede i 2010 et registreret varemærke, Ø-specialiteter®, med tilhørende manifest. En fødevarerproducent, der udnytter de særlige forudsætninger på en småø for at opnå en helt særegen kvalitet i sit produkt (lokalitetsafhængig kvalitetsegenart – også kaldet terroir), skal kunne beskytte ophavsretten til sit produkt. Varemærket begrænses ikke af, om der er en tradition på stedet for en given produktion, men giver også plads til en nyudvikling af kvaliteter, der udnytter øens stedbundne forudsætninger. Her adskiller Ø-specialiteter® sig fra de allerede etablerede EU mærkninger, der forudsætter regionale traditioner.

Ø-produkter som det gode eksempel

Ø-specialiteter® er ikke blot et påfund for at skaffe opmærksomhed i salgsojemed. Mærkningens formål er at forbedre forudsætningerne for udvikling og produktion af en særlig kvalitet, der knytter sig

Kvalitetsfødevarer fra småøerne

til småøerne. Et produkts særlige „ø-kvalitet“ skal ikke kun øge salgsmulighederne hos producenten, men produktet og producenten skal også ved sit eksempel medvirke til at styrke småøernes identitet som helhed.

En Ø-mærkning i EU?

Det bliver spændende at se, om EU følger op med en tilsvarende ideologisk ø-mærkning. Bliver det blot en stempeling af et givent produkts lokale oprindelse? Eller bliver det en mærkning, der forudsætter en grundtanke, hvor man tager hensyn til lokalitetens – øens – særlige forudsætninger for udviklingen af produktets kvalitet? En sådan mærkning, der udtrykker et produkts kvalitetsegenart, vil have langt større værdi.

FAKTABOKS

Ø-specialiteter®

Ø-specialiteter® er et registreret varemærke ejet af Småøernes Fødevarerenetværk. Varemærket er forbeholdt fødevarer af en særegen kvalitet og historisk, udviklet og produceret af producenter på én af de 27 danske småøer. Se mere og læs manifestet bag ø-mærket på www.oespecialiteter.dk/oespecialiteter

ls

Bestyrelsen indkalder hermed til

Årsmøde og ordinær generalforsamling i foreningen Småøernes Aktionsgruppe

Årsmødet og generalforsamlingen finder sted i Sønderjylland på Højskolen Østersøen i Aabenraa.
Den. 6. og 7. april 2013

Årsmødet er fra lørdag middag til søndag middag.

Årets tema er „Ø-strategi 2014-2020“. Vi skal bl.a. diskutere hvilken udvikling og hvilke typer projekter, vi ønsker på småøerne i den nye LAG-periode, som vi forhåbentlig er med i fra 2014.

Søndag formiddag besøger vi Årø for at høre om årøboernes projekter og ønsker til en ny strategi. Der er afrejse fra Årø med færge kl. 13.15 eller 14.15.

Selve generalforsamlingen er lørdag den 6. april kl. 13.00 til 14.30. Dagsordenen er:

1. Valg af dirigent.
2. Forelæggelse af bestyrelsens beretning om foreningens virksomhed i det forløbne år samt godkendelse heraf.
3. Forelæggelse af årsregnskab og revisionsberetning samt godkendelse af resultatopgørelse og balance.
4. Forelæggelse af driftsbudget for det kommende år samt godkendelse heraf.
5. Indkomne forslag fra bestyrelse eller medlemmer.
6. Valg af formand, bestyrelsesmedlemmer og suppleanter i nævnte rækkefølge og jf. vedtægternes § 9.
7. Valg af revisor.
8. Eventuelt.

Forslag, som ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være formanden i hænde senest 8 dage før generalforsamlingen.

På vores hjemmeside kan man finde program m.m. Se www.aktionsgruppe.dk/arsmode2013

Tilmelding og pris:

Hvis du deltager i hele arrangementet er prisen 450 kr. Du kan også vælge kun at deltage om lørdagen (inkl. frokost og middag), og så er prisen 150 kr. Deltagelse i selve generalforsamlingen er gratis.

Vi skal have din tilmelding og betaling senest tirsdag den 19. marts. Send en mail til bn@danske-smaaer.dk eller ring til Bodil på tlf. 62 51 39 93.

Vi skal også have din betaling senest den 19. marts. Du kan indbetale på vores konto i Svendborg Sparekasse, reg. nr. 0860, kontonummer: 35 31 04 00 22.

Med venlig hilsen Eva Terkelsen, formand for Småøernes Aktionsgruppe, et@danske-smaaer.dk

MINISTERIET FOR
BY, BOLIG OG
LANDDISTRIKTER

Landdistrikter.dk

Fiskeriudvikling.dk

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling
af Landdistrikterne og Den Europæiske Fiskerifond

Aktionsgruppen er støttet af Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter
og EU. Danmark og EU investerer i landdistrikter og bæredygtigt fiskeri.

Sociale iværksættere på Hjørnø, Sejerø og Orø

I ØSE-projektet vil vi finde ud af, hvordan et ø-fællesskab kan lave nye jobs.

Vi er vant til at lade private iværksættere om at skabe erhverv og jobs på småøerne. Men det kan også være en opgave for fællesskabet at lave en ny virksomhed med ø-arbejdspladser. Vi kender det allerede fra Øhavets Smakkecenter på Strynø, Venø Efterskole og Endelave Lægeurtehave.

I disse måneder arbejder beboere på Hjørnø, Sejerø og Orø på at finde veje, hvor et ø-fællesskab kan lave nye jobs. De er med i ØSE-projektet sammen med Småøernes Aktionsgruppe. Vi kalder det 'socialt entreprenørskab', når det er et fællesskab, der starter en virksomhed med det formål at skabe jobs på øen – i stedet for den private iværksætter.

Stærk økonomi og jobs

Lige nu undersøger ø-grupperne hvilke forretningsområder, der er interessante på netop deres ø: Hvilke ressourcer har vi, som kan skabe grundlag for en forretning med stærk økonomi og gode ø-jobs. Er det indenfor turisme, fødevarer, kulturhistorie, undervisning eller noget helt andet?

I februar var der borgermøder på Sejerø og Orø om ØSE-projektet, og

Oboere fra Hjørnø, Sejerø og Orø mødtes i september 2012 til det første seminar i ØSE-projektet. Det skete på Thaisen Hus på Midtfyn.

Hjørnø holdt deres borgermøde før jul, så nu er grupperne klar til at tage en tørn mere. Den 9.-10. marts mødes vi til et fælles seminar, hvor de tre ø-grupper hjælper hinanden videre mod målet.

Bag ØSE-projektet står Småøernes Aktionsgruppe, som har fået penge fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter og fra Landdistriktsprogrammet. Til at bistå de tre ø-grupper og stå for formid-

ling og udvikling af metoder har vi hyret to konsulenter: Hanne Tanvig, seniorrådgiver fra Københavns Universitet og Kirsten Malling Olsen, kendt fra andre ø-projekter.

Morten Priesholm, Småøernes Aktionsgruppe

Ø-POSTEN

Nyheder fra Sammenslutningen af Danske Småøer. ISSN-0105-4325.

Ø-Postens spalter er åbne for alle; artiklerne er ikke nødvendigvis udtryk for Sammenslutningen af Danske Småøers holdninger.

Redaktion: Sammenslutningens bestyrelse

Dorthe Winther, Omø, ansv.h. 58 19 91 80
Eva Terkelsen, Bjørnø 20 63 15 31
Kirsten Christensen, Baago 64 71 12 37

Birte Harritsø, Femø 54 71 51 11
Jørgen Møller, Fejø 44 95 92 95
Svend Erik Hansen, Omø 58 19 90 08
Lone Nielsen, Sejerø 59 59 02 45
Redaktør: Lise Thillemann Sørensen
Layout: Erik Steenstrup Dyhr
Foto: Rikke Neergaard, Per Andersen, Brian Freese, Folkemødet.dk, Kirsten Sydendal, Lise Thillemann Sørensen, Jens Johan Dahlkild.

Ø-Posten udgives med tilskud fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter.
Annoncer: 4,00 kr. pr. sp.mm.

Tryk: Svendborg Tryk. Oplag: 3100
Redaktionen afsluttet 25. februar 2013
Abonnement: 150 kr. pr. kalenderår.
Ø-Posten: Sammenslutningen af Danske Småøer
Strynø Brovej 12, 5900 Rudkøbing
Tlf. 6251 3993
E-mail: sekretariatet@danske-smaaoer.dk

Se flere ø-nyheder og tilmeld dig nyhedsbrevet fra Sammenslutningen af Danske Småøer på www.danske-smaaoer.dk